

**MIITIGATIEPLAN FLORA- EN FAUNAWET
SPELDERHOLT/RIANT IN HET KADER VAN
ACTIVITEITENPLAN FLORA- EN FAUNAWET**

ESPRIT PLANONTWIKKELING NAMENS TERGOUW
HOLDING

13 september 2011
075728618
B02042.000075.0200

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en activiteit	4
1.2	Doel	4
1.3	Historie	4
1.4	Wijziging scope	5
1.5	Leeswijzer	5
2	Plangebied en activiteit	6
2.1	Ligging plangebied (C)	6
2.1.1	Ligging ten opzichte van natuurgebieden (M)	7
2.2	Huidige situatie (L)	8
2.3	werkzaamheden en planning (B, C, D, F)	8
2.4	Doel en belang van de activiteiten (E)	10
2.5	Betrokken deskundige (G)	10
3	Effecten op beschermde soorten	11
3.1	Onderzoek naar beschermde soorten	11
3.2	Boerenwaluw	12
3.2.1	Verspreiding	12
3.2.2	Effecten	12
3.3	Rosse vleermuis	12
3.3.1	Verspreiding	12
3.3.2	Effecten	12
3.4	Steenmarter	13
3.4.1	Verspreiding	13
3.4.2	Effecten	13
3.5	Kerkuil	13
3.5.1	Verspreiding	13
3.5.2	Effecten	13
3.6	Ringslang	14
3.6.1	Verspreiding	14
3.6.2	Effecten	14
3.7	Hazelworm en Levenbarende hagedis	14
3.7.1	Verspreiding	14
3.7.2	Effecten	14
4	Mitigerende maatregelen	15
4.1	Rosse vleermuis	15
4.2	Steenmarter	16
4.3	Kerkuil	16
4.4	Ringslang	17
4.5	Hazelworm en levendbarende hagedis	18
4.6	Planning soortspecifieke mitigerende maatregelen	18

4.7	Overige maatregelen	19
4.7.1	Boerenwaluw	19
4.7.2	Gewone dwergvleermuis	19
4.7.3	Broedvogels	19

HOOFDSTUK

1

Inleiding

1.1**AANLEIDING EN ACTIVITEIT**

Ten westen van Beekbergen wordt manege Riant verplaatst naar een perceel van het voormalige Instituut voor Pluimvee-onderzoek Spelderholt (IVS). Dit terrein grenst eveneens direct aan het N2000-gebied Veluwe. Het vrijkomende perceel van manege Riant wordt deels teruggegeven aan de natuur, en deels bebouwd (maximaal vier woningen). De nieuwe locatie van Spelderholt bestaat uit stallen en gebouwen die momenteel grotendeels leeg staan. Na afbraak komt hier de nieuwe manege en de bouw van 33 woningen. Het noordelijke deel van Spelderholt (IVS) langs de Engelanderenk en een aantal graslandpercelen ten zuiden van manege Riant worden omgezet in natuurterrein.

1.2**DOEL**

Uit de resultaten van de natuuronderzoeken blijkt dat zonder uitvoering van mitigerende maatregelen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overschreden. Het voorliggende activiteitenplan beschrijft de handelswijze ten aanzien van de beschermde soorten waarvoor schade niet te voorkomen is. Het activiteitenplan faciliteert in de beoordeling van de ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet, artikel 75. Ontheffing wordt aangevraagd voor de volgende soorten:

- Boerenwaluw
- Rosse vleermuis
- Steenmarter
- Kerkuil
- Ringslang
- Hazelworm
- Levendbarende hagedis

De verplichte onderdelen A t/m U van het activiteitenplan, genoemd in het aanvraagformulier ontheffing Flora- en faunawet, zijn in deze rapportage behandeld.

1.3**HISTORIE**

Voor beide locaties hebben meerdere natuuronderzoeken plaatsgevonden. Voor onderzoek naar de Flora- en faunawet hebben in 2002 (huidige locatie) en 2006 (toekomstige locatie) onderzoeken plaatsgevonden. Omdat sommige data verouderd was, en er in 2009 een aantal wetswijzigingen hebben plaatsgevonden, zijn een aantal andere updates ook noodzakelijk geweest. Hiervoor heeft Regelink Ecologie en Landschap in 2010 aanvullend onderzoek uitgevoerd (Molenaar, T.P., 2010. Broedvogel-, marter en vleermuisonderzoek.

Ontwikkeling Spelderholt, Beekbergen. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA10011- 01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer). De resultaten van dit onderzoek en de gevolgen voor de Flora- en faunawet zijn uitgewerkt in de rapportage *Aanvullend onderzoek ecologie Spelderholt/Riant* (ARCADIS, 2010). Deze rapportages vormen de basis voor het activiteitenplan Flora- en faunawet.

1.4

WIJZIGING SCOPE

Dit activiteitenplan is opgesteld voor een deel van het plangebied. In het huidige plan is het plangebied kleiner geworden ten opzichte van het plangebied tijdens de eerder uitgevoerde onderzoeken. Dit zal worden toegelicht in Hoofdstuk 2. Niet alle soorten die in het grotere plangebied werden aangetroffen zijn nu relevant voor het huidige plangebied. Effecten op een aantal soorten kunnen daarom op voorhand uitgesloten worden. Dit overzicht is in tabel 1.1 weergegeven.

Tabel 1.1

Overzicht van beschermde soorten van tabel 2/3 Flora- en faunawet waarop effecten op voorhand uitgesloten kunnen worden.

Soort	Toelichting
Gewone dwergvleermuis	Er worden geen gebouwen gesloopt of aangetast met vaste verblijfplaatsen, effecten zijn uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op de beschikbaarheid van essentieel foerageergebied van de soort. Effecten op vliegroutes zijn niet aan de orde.
Laatvlieger	De laatvlieger is alleen foeragerend in het plangebied waargenomen. De soort heeft buiten het gebied waar werkzaamheden plaatsvinden verblijfplaatsen. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op de beschikbaarheid van essentieel foerageergebied van de soort. Effecten op vliegroutes zijn niet aan de orde.
Ruige dwergvleermuis	De soort is eenmaal buiten het plangebied foeragerend waargenomen, verblijfplaatsen zijn niet aanwezig. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen effect op de beschikbaarheid van essentieel foerageergebied van de soort. Effecten op vliegroutes zijn niet aan de orde.
Eekhoorn	In het plangebied zijn geen sporen van eekhoorns aangetroffen, effecten op de soort zijn op voorhand uitgesloten.
Das	Van de das zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen in het plangebied aanwezig. Tijdens de inventarisaties is buiten het gebied waar werkzaamheden plaatsvinden één foeragerende das waargenomen. Het gebied zelf speelt een marginale rol als leefgebied voor dassen.

1.5

LEESWIJZER

Deze rapportage omvat drie onderdelen. De voorgenomen activiteiten (Hoofdstuk 2), verwachte effecten (Hoofdstuk 3) en mitigerende maatregelen (Hoofdstuk 4).

HOOFDSTUK

2

Plangebied en activiteit

2.1

LIGGING PLANGEBIED (C)

Het plangebied bestaat uit twee delen, Het Spelderholt en de te verplaatsen manege Riant, beide liggen in Beekbergen in de gemeente Apeldoorn (Provincie Gelderland). Het Spelderholt bestaat uit het voormalige instituut voor pluimvee en een voormalige nertsenfarm. Het Spelderholt ligt ten zuiden van de Noordweg. De nertsenfarm ligt in de oksel van de Noordweg en de Engelanderenk. De te verplaatsen manege ligt in de oksel van de Bruggelerweg en Het Herenhul. In onderstaande afbeeldingen is de begrenzing van beide gebieden weergegeven.

Afbeelding 2.1

Ligging van de twee plangebieden. De bovenste afbeelding is locatie Spelderholt, de onderste locatie Riant. De gele gebieden markeren de delen waar voor de huidige aanvraag werkzaamheden plaatsvinden.

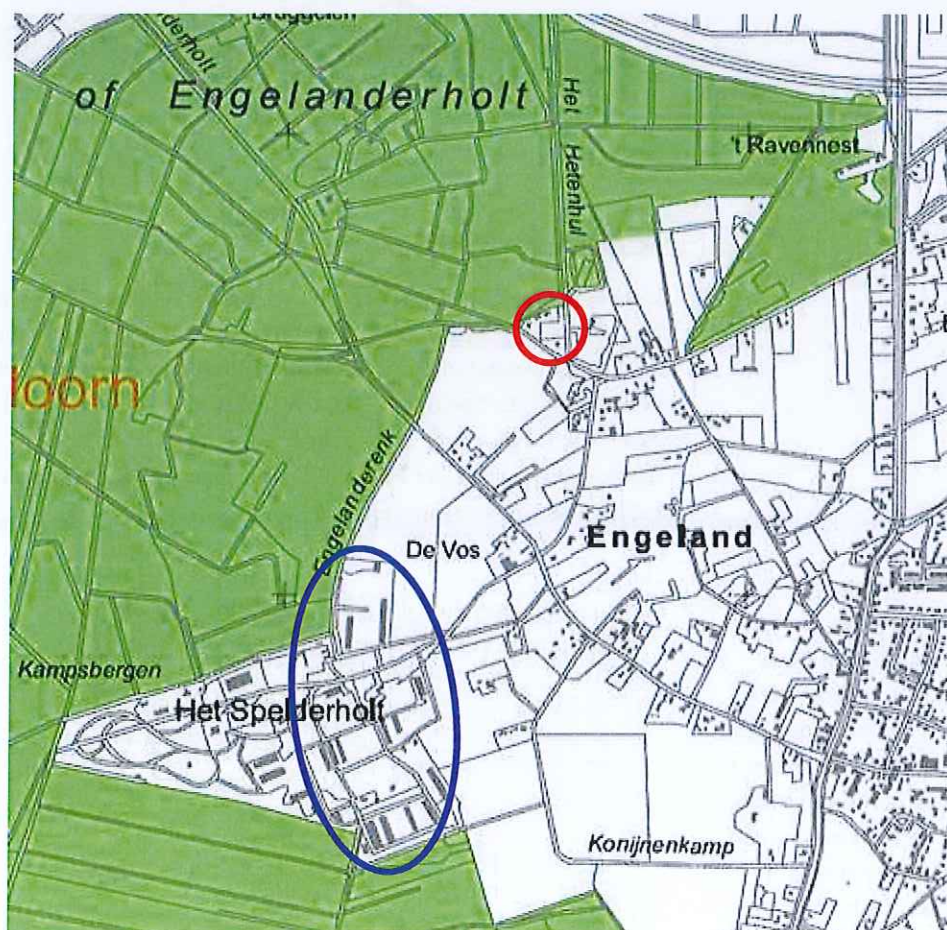
2.1.1

LIGGING TEN OPZICHTE VAN NATUURGEBIEDEN (M)

Nabij het plangebied ligt Natura 2000-gebied Veluwe (zie afbeelding 2.2).

Afbeelding 2.2

Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe (bron: ELI)
Rood: manege Riant
Blauw: ontwikkeling locatie Spelderholt.

Nabij het plangebied is gebied begrensd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De begrenzing nabij het plangebied is opgenomen in onderstaande afbeelding.

Afbeelding 2.3

Ligging plangebied ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
 Donkergroen: EHS natuur
 Lichtgroen: EHS verweving
 Blauwgroen: EHS verbindingszone
 (bron: Atlas Groen Gelderland)
 Rood omcirkeld: manege Riant
 Blauw omcirkeld: ontwikkeling locatie Spelderholt

2.2**HUDIGE SITUATIE (L)**

Binnen de plangebieden zijn de volgende habitats/structuren aanwezig:

- droog agrarisch grasland;
- droog extensief beheerd grasland;
- gazon;
- enkele gebouwen met dakpannen, houten betimmering en spouwmuur;
- enkele stallen;
- opgaande begroeiing met opgaande bomen (diameter borsthoogte < 25 cm);
- dikke laanbomen, mogelijk met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- oud bos met dikke bomen met holtes;
- struweel;
- asfaltverharding.

2.3**WERKZAAMHEDEN EN PLANNING (B, C, D, F)**

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. De planning van werkzaamheden is verspreid over de periode 2011-2014 (zie onderstaande tabel). De optimale periode is in de tabel weergegeven. Indien wegens omstandigheden het uitvoeren van mitigerende maatregelen in het voorjaar 2012 niet mogelijk is (uitrasteren bouwlocaties met reptielenschermen), dan verschuift de planning één jaar naar achteren.

Activiteit en
werkzaamheden

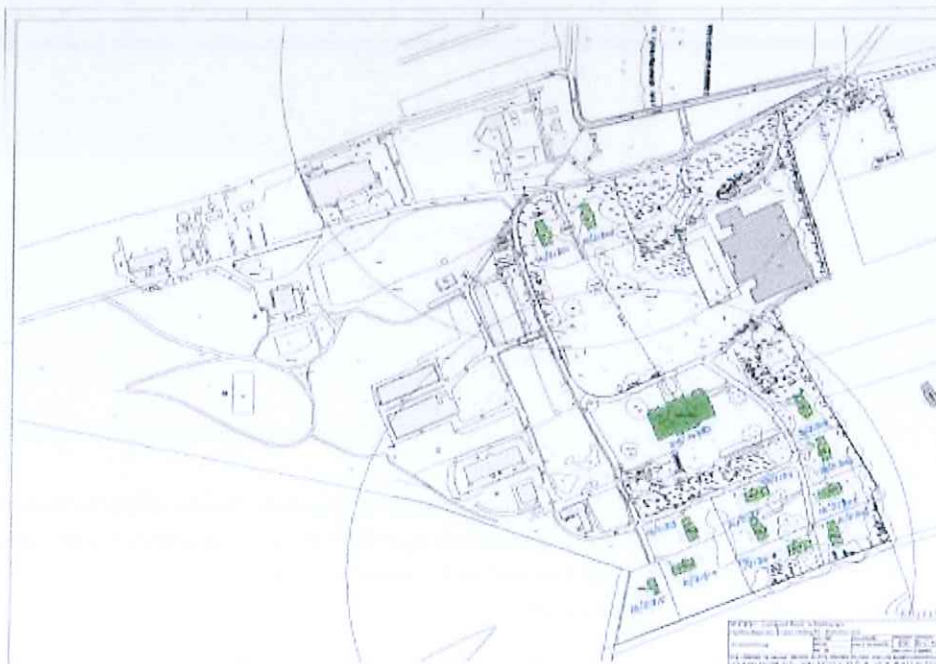
Toelichting

Planning

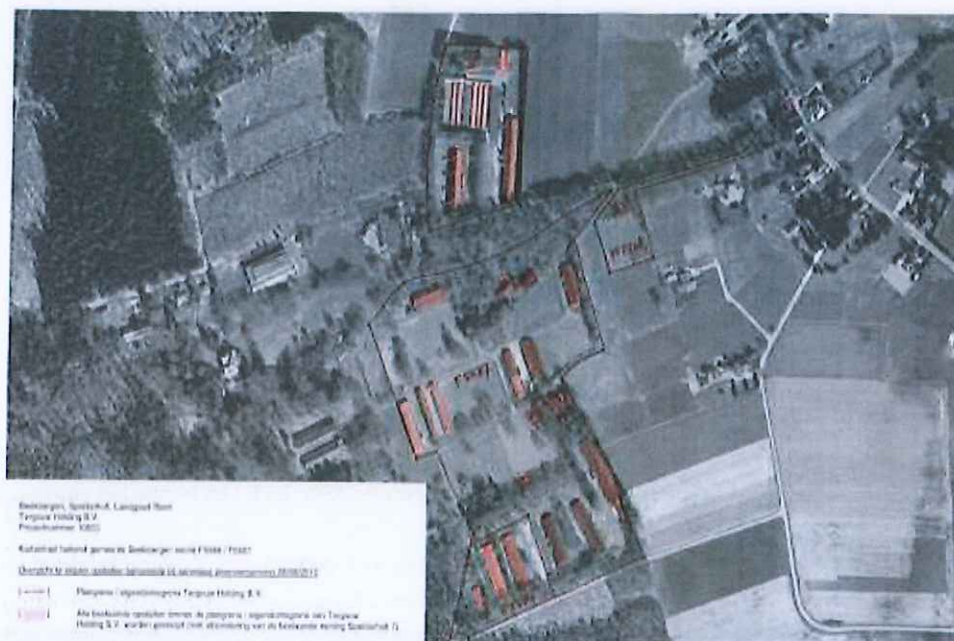
Rooien van bomen	Ongeveer 5% van de aanwezige bomen in het plangebied wordt gerooid.	4 ^{de} kwartaal 2011
Sloop gebouwen en stallen	Er worden 20 stallen en 2 woningen gesloopt. Er wordt gestart met de zuidelijk gelegen stallen.	1 ^{ste} en 2 ^{de} kwartaal 2012
Bouwrijp maken	Het terrein wordt direct na de sloop van een gebouw of stal bouwrijp gemaakt	1 ^{ste} en 2 ^{de} kwartaal 2012
Realisatie gebouwen	Op het terrein worden 12 woningen, 1 appartementencomplex en een manege gerealiseerd. De zuidelijk gelegen villa zijn naar verwachting het eerst gerealiseerd (2013), de manege als laatste (2014).	Verspreid in de periode tussen 3 ^{de} kwartaal 2012 en 4 ^{de} kwartaal 2013
Aapassen infrastructuur	De huidige wegen worden opgebroken, ter plaatse nutsvoorzieningen aangebracht, bestraat en vervolgens met 1 meter verbreed.	Gefaseerd tussen 3 ^{de} kwartaal 2013 en 2 ^{de} kwartaal 2014.
Inrichting groene structuren	Op het terrein worden verspreid bomen en struiken aangeplant. Het gazon wordt op een aantal plekken verbeterd	1 ^{ste} en 2 ^{de} kwartaal 2014

Afbeelding 2.4

Overzicht te realiseren gebouwen (groene vlakken)

Overzicht te slopen
gebouwen en stallen
Spelderholt (roze vlakken)

DOEL EN BELANG VAN DE ACTIVITEITEN (E)

De grotendeels leegstaande gebouwen en stallen worden gesloopt ten behoeve van de herontwikkeling van het gebied. Hiermee worden ook gevaarlijke situaties ten aanzien van bouwvalligheid van bebouwing voorkomen. Er worden woningen en een manege gerealiseerd. Op de vrijkomende percelen van manege Riant en de noordelijke stallen van Spelderholt gaat natuurontwikkeling plaatsvinden. Het beheer wordt overgedragen aan het Geldersch Landschap.

BETROKKEN DESKUNDIGE (G)

Betrokken deskundigen bij het opstellen van de rapportages ten aanzien van het voorkomen van beschermde soorten en het opstellen van mitigerende maatregelen zijn Alex Tabak (ecoloog ARCADIS) en Gwenn van der Schee (teamleider Natuur en Archeologie ARCADIS). Aanvullende veldonderzoeken zijn uitgevoerd door Regelink Ecologie & Landschap.

HOOFDSTUK 3 Effecten op beschermde soorten

3.1 ONDERZOEK NAAR BESCHERMDE SOORTEN

In dit hoofdstuk zijn de onderdelen H, I, J en N van het aanvraagformulier ontheffing Flora- en faunawet verwerkt.

In het plangebied is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Regelink Ecologie en Landschap heeft in 2010 aanvullend onderzoek uitgevoerd volgens de vastgestelde soortprotocollen (Molenaar, T.P., 2010. Broedvogel-, marter en vleermuisonderzoek. Ontwikkeling Spelderholt, Beekbergen. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA10011- 01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer). De verspreiding en effecten op de beschermde soorten in het plangebied zijn beschreven en samengevat in de volgende rapportages:

- Natuurtoets verplaatsing manege Riant naar locatie Spelderholt (ARCADIS, 2009)
- Aanvullend onderzoek ecologie Spelderholt/Riant (ARCADIS, 2010).

Op basis van de resultaten van de onderzoeken is schade aan een aantal soorten op voorhand niet uit te sluiten. Ontheffing wordt aangevraagd voor de volgende soorten:

Locatie Manege Riant

- Boerenwaluw

Locatie Spelderholt

- Rosse vleermuis
- Steenmarter
- Kerkuil
- Ringslang
- Hazelworm
- Levendbarende hagedis

In de onderstaande paragrafen worden per soort de verspreiding in het plangebied en de effecten van het plan weergegeven.

3.2 BOERENZWALUW

3.2.1 VERSPREIDING

In de gebouwen van de manege op locatie Manege Riant zijn een aantal vaste broedplaatsen van de boerenwaluw aanwezig.

3.2.2 EFFECTEN

Door de sloop van de manege verdwijnen meerdere broedplaatsen. Uit de omgevingscheck (uitgevoerd op 7 september 2011) volgt dat in de directe omgeving van de locatie voldoende alternatieven voorhanden zijn in geschikte bebouwing en schuren, waar de boerenwaluw op eigen houtje nieuwe nestgelegenheid kan vinden. De boerenwaluw is een algemene soort, het verdwijnen van enkele nestplaatsen brengt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar. De sloop gaat mogelijk binnen het vogelbroedseizoen plaatsvinden. Om het overtreden van verbodsbepalingen te voorkomen zijn aanvullende maatregelen opgesteld.

3.3 ROSSE VLEERMUIS

3.3.1 VERSPREIDING

Gedurende de zomer (2010) is de rosse vleermuis enkel in zeer lage aantallen foeragerend en roepend (2 exemplaren) waargenomen buiten het gebied (terrein Spelderholt) waar de ingrepen plaatsvinden. Roepende dieren duidt op de aanwezigheid van minimaal twee paarverblijfplaatsen nabij het plangebied. Aangezien de dieren in vlucht riepen was het niet mogelijk de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Echter zal deze in de directe omgeving van de waarneemlocaties aanwezig zijn. Rosse vleermuizen hebben hun paarverblijven vrijwel altijd in een boom. Aangezien op het terrein bomen met geschikte holtes aanwezig zijn kan er redelijkerwijs van uit worden gegaan dat er twee paarverblijfplaatsen aanwezig zijn. In het plangebied zijn verder geen belangrijke vliegroutes of essentieel foerageergebied aanwezig.

3.3.2 EFFECTEN

Door het rooien van bomen kunnen maximaal twee paarverblijfplaatsen verdwijnen. Dit is echter niet waarschijnlijk omdat de waarnemingen van roepende vleermuizen buiten het (huidige) plangebied zijn gedaan. Naar verwachting zijn in de directe omgeving veel meer verblijfplaatsen van de rosse vleermuis aanwezig. Op basis hiervan leidt het onverhoopt tijdelijk wegvallen van enkele paarverblijfplaatsen niet tot negatieve gevolgen voor de functionele leefomgeving van de soort. Om toch te kunnen garanderen dat schade aan de rosse vleermuis niet optreedt, worden ook mitigerende maatregelen getroffen. De maatregelen bestaan onder meer uit het aanbrengen van vervangende verblijfplaatsen aan bomen.

3.4 STEENMARTER

3.4.1 VERSPREIDING

In twee voormalige stallen van de voormalige pluimveehouderij zijn sporen van de steenmarter gevonden. Tijdens de ronden (2010) zijn geen steenmarters waargenomen. De stallen worden echter wel gebruikt door steenmarters als dagrustplaats en mogelijk ook als kraamverblijfplaats.

3.4.2 EFFECTEN

Bij de sloop van twee gebouwen worden twee vaste verblijfplaatsen van de steenmarter vernietigd.

Gezien de omgevingskenmerken wordt aangenomen dat de steenmarter algemeen voorkomt in de ruime omgeving van het plangebied. Een afname van een kleine hoeveelheid vaste rust- en verblijfplaatsen zal voor de soort geen nadelige gevolgen hebben. Om het overtreden van verbodsbepalingen te voorkomen zijn mitigerende maatregelen opgesteld. Er is geen sprake van negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding.

3.5 KERKUIL

3.5.1 VERSPREIDING

De kerkuil is waargenomen (2010) bij de voormalige pluimveehouderij Spelderholt. Van de kerkuil zijn enkel sporen in het voorjaar gevonden. In de zomer is de kerkuil niet waargenomen. Sporen zijn waargenomen in enkele voormalige stallen, in een van de stallen zijn zoveel sporen waargenomen dat hier vanuit gegaan kan worden dat in voorgaande jaren gebroed werd. Tijdens het onderzoek is echter niet aangetoond dat een broedsel in 2010 aanwezig was. Voor het onderzoek wordt aangenomen dat er 1 broedplek en 4 dagrustplaatsen van de soort aanwezig zijn. In de directe omgeving van het plangebied zijn geschikte broedlocaties aanwezig.

3.5.2 EFFECTEN

De sloop van de stallen leidt tot het verdwijnen van 5 vaste rust- of verblijfplaatsen van de soort. Er is geen invloed op beschikbaar foerageergebied, groenstructuren blijven grotendeels onveranderd. In het plangebied blijven tijdens de gehele duur van de activiteiten voldoende ruigtes, struikgewas en houtwallen afgewisseld met open plekken en uitkijkposten aanwezig. Om het overtreden van verbodsbepalingen te voorkomen zijn mitigerende maatregelen opgesteld.

Er is geen sprake van negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding.

3.6 RINGSLANG

3.6.1 VERSPREIDING

De soort komt alleen voor in het zuidelijk deel van het plangebied (terrein Spelderholt) , dat grenst aan het heideveld.

De aanwezige broeihoop (composthoop) blijkt op basis van de onderzoeken (2010) in de huidige staat ongeschikt voor voortplanting. Aangenomen wordt dat alleen een klein gebied in het zuidelijk deel van het terrein mogelijk in gebruik wordt als leefgebied. Dit gebied geldt gezien de omgevingskenmerken niet als optimaal leefgebied voor de ringslang (controle heeft plaatsgevonden op 1 september 2011).

3.6.2 EFFECTEN

Voor de ringslang bestaat het gevaar dat individuele dieren worden gedood bij uitvoering van de grondwerkzaamheden. De beschikbaarheid van geschikt leefgebied neemt niet af. Om het overtreden van verbodsbepalingen te voorkomen zijn mitigerende maatregelen opgesteld.

Er is geen sprake van negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding.

3.7 HAZELWORM EN LEVENBARENDE HAGEDIS

3.7.1 VERSPREIDING

Beide soorten gebruiken delen van het plangebied (terrein Spelderholt) als leefgebied. Vooral het zuidelijk deel van het terrein, grenzend aan het heideveld, is als leefgebied geschikt. De terreindelen rondom de bebouwing is door de aanwezigheid van verhardingen en de afwezigheid van schuilplaatsen minder geschikt voor de soorten en wordt beschouwd als suboptimaal leefgebied (controle heeft plaatsgevonden op 1 september 2011) .

3.7.2 EFFECTEN

Voor beide soorten bestaat het gevaar dat individuele dieren worden gedood bij uitvoering van de grondwerkzaamheden. Door het uitvoeren van mitigerende maatregelen wordt het doden van dieren voorkomen. Het uitrasteren van terreindelen is een effectieve maatregel om schade te voorkomen. Alleen de terreinen in de directe omgeving van de gebouwen wordt vrijgemaakt van reptielen. Deze delen spelen een marginale rol als leefgebied van de soorten. Er zijn daarom geen effecten op de beschikbaarheid van leefgebied.

Er is geen sprake van negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding van beide soorten.

HOOFDSTUK

4

Mitigerende
maatregelen

In dit hoofdstuk zijn de onderdelen P, Q en R verwerkt.

Onderstaand wordt per soort beschreven welke maatregelen worden genomen om effecten op te heffen/te voorkomen. Uitgangspunt is dat gewerkt wordt met de gedragscode van Bouwend Nederland en Neprom.

4.1**ROSSE VLEERMUIS**

- Voorafgaand aan het rooien van bomen worden 6 vleermuiskasten, geschikt als paarverblijfplaats voor de rosse vleermuis, opgehangen aan geschikte bomen binnen het plangebied. Het zoekgebied voor de locaties zijn op kaart aangegeven (zie afbeelding 4.1). Periode: oktober 2011.
- Voorafgaand aan het rooien van bomen worden de bomen door een vleermuisdeskundige geïnspecteerd op de aanwezigheid van dieren. Periode: oktober 2011.
- Indien onverhoopt tijdens de inspectie dieren worden aangetroffen, wordt beoordeeld welke passende maatregelen nodig zijn.
- Alle bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een vleermuisdeskundige.

Afbeelding 4.1

Zoekgebied voor het ophangen van vleermuiskasten en kerkuilkasten (rode cirkels).

4.2**STEENMARTER**

- Ten minste twee maanden vóór aanvang van de sloopwerkzaamheden (verwijderen daken) worden in de directe omgeving twee alternatieve verblijfplaatsen aangelegd. De realisatie is in de vorm van twee (afzonderlijke) takkenhopen met daarin een steenmarterkast volgens de richtlijnen van Stichting Landschapsbeheer Gelderland (brochure 'Steenmarters in en om het huis' uitgave 2006). Periode: oktober 2011.
- Tussen januari en februari 2012 worden de daken van de te slopen gebouwen en stallen verwijderd. Hiermee wordt voorkomen dat dieren binnen de kwetsbare (kraam)periode in de gebouwen aanwezig zijn. Buiten de kraamperiode van augustus tot eind februari kunnen dieren op eigen kracht nieuwe locaties zoeken.
- Na het verwijderen van de daken vindt een controle plaats of de dieren vertrokken zijn door een deskundige op het gebied van steenmarters.
- Tijdens de werkzaamheden voor het verwijderen van daken wordt rekening gehouden te worden met mogelijke vluchtroutes voor de steenmarter.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van steenmarters.

4.3**KERKUIL**

- Ten minste twee maanden vóór aanvang van de sloopwerkzaamheden (verwijderen daken) worden in de directe omgeving 6 kerkuilkasten aangebracht (zie afbeelding 4.1). Door deze nestkast buiten het broedseizoen aan te brengen, blijft er binnen het leefgebied van de kerkuil een evenredig aantal broedlocaties beschikbaar. Periode: oktober 2011.

- Tussen januari en februari 2012 worden de daken van de te slopen gebouwen en stallen verwijderd. Hiermee wordt voorkomen dat vogels tijdens het broedseizoen in de gebouwen aanwezig zijn. Buiten het broedseizoen maakt de kerkuil gemakkelijk gebruik van aangeboden nestkasten.
- De stallen en gebouwen in het plangebied worden pas gesloopt wanneer de kerkuilkasten zijn geplaatst. Het verplaatsen van de nestkasten, voorafgaand aan de werkzaamheden, wordt onder de begeleiding van een deskundige op het gebied van vogels uitgevoerd.
- Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden worden de stallen en gebouwen gecontroleerd op de aanwezigheid van de kerkuil door een deskundige op het gebied van vogels.

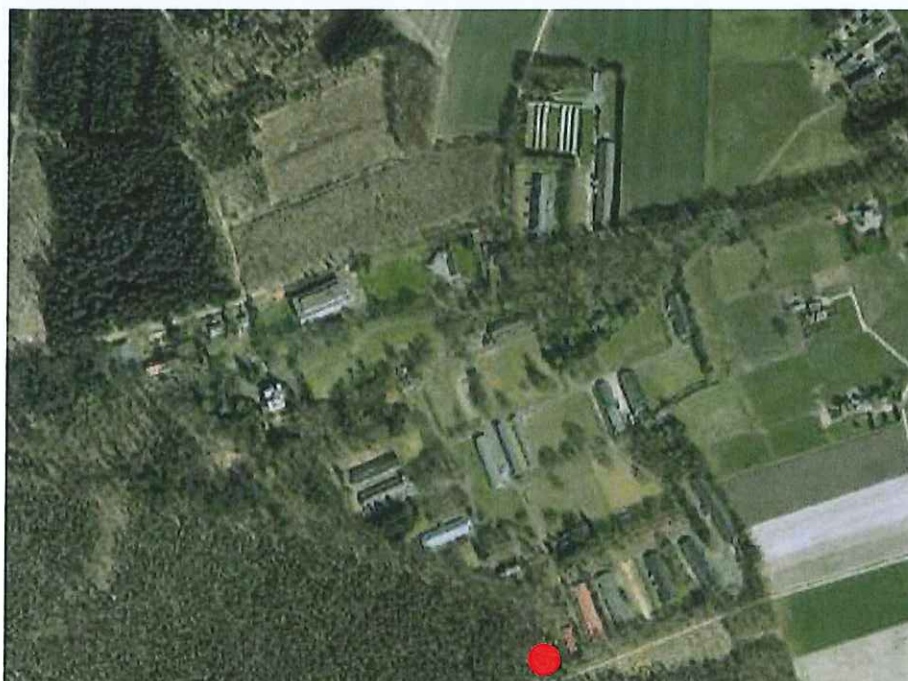
4.4

RINGSLANG

- De aanwezige ongebruikte broedhoop (composthoop) wordt verwijderd na controle door een ter zake deskundige. Periode: oktober 2011.
- Er wordt een nieuwe broedhoop aangelegd binnen het plangebied (zie afbeelding 4.2). Periode: oktober 2011. Er wordt zorg voor gedragen dat deze gedurende de activiteiten rust krijgt en functioneel is.
- Om veiligheidshalve te voorkomen dat dieren tijdens de activiteiten op de bouwlocaties omkomen worden deze gebieden uitgerasterd, eventueel aanwezige dieren worden overgezet (zie paragraaf 4.5).

Afbeelding 4.2

Locatie aanleg nieuwe broedhoop voor de ringslang (rode stip)

4.5

HAZELWORM EN LEVENDBARENDE HAGEDIS

- De werklocaties worden uitgerasterd door middel van het aanbrengen van schermen. Het uitgangspunt is dat de uitgerasterde terreindelen zowel de te slopen als de te realiseren gebouwen omvat.
- De schermen worden buiten de winterrust periode van de reptielen aangebracht. Periode: half maart tot half april.
- Er wordt een afrastering geplaatst van kniepalen met een HDPE-plaat die voorzien is van een ruwe kant en een gladde kant. De ruwe kant wordt aan de binnenzijde van het af te rasteren gebied geplaatst zodat de dieren ook vanuit de binnenzijde uit het afgerasterde deel kunnen. De palen worden aan de binnenzijde geplaatst zodat de dieren ook met behulp van de palen het afgerasterde deel kunnen verlaten. De gladde kant aan de buitenzijde voorkomt dat dieren van buiten het raster binnen het afgerasterde deel kunnen komen. Het raster zal handmatig worden geplaatst.
- Bij het plaatsen van de schermen wordt voorzichtig één kant uitgewerkt.
- Er worden emmers ingegraven aan de binnenkant bij de rand van de rasters van waar dieren in terechtkomen, die vervolgens binnen het plangebied in geschikt biotoop worden uitgezet.
- Gedurende de hele periode van de werkzaamheden blijven de schermen staan (ca. 2 jaar). Het gebied blijft op deze wijze gegarandeerd vrij van reptielen.
- Bij de activiteiten voor het aanpassen van de infrastructuur wordt rekening gehouden met de seizoensactiviteit van de reptielen. Er wordt altijd één kant op gewerkt.
- Alle maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van reptielen.

4.6

PLANNING SOORTSPECIFIEKE MITIGERENDE MAATREGELEN

Het overzicht en planning van de soortspecifieke mitigerende maatregelen zijn weergegeven in de onderstaande tabel. Uitgangspunt is dat het uitrasteren van de werklocaties voor reptielen mogelijk is in het voorjaar 2012. Als het niet mogelijk is verschuift de planning van de werkzaamheden één jaar.

Soort	Maatregel	Planning
Rosse vleermuis	Aanbrengen 6 vleermuiskasten	Oktober 2011
Steenmarter	Aanleggen alternatieve verblijfplaatsen	Oktober 2011
Steenmarter en kerkuil	Verwijderen daken van te slopen gebouwen	Januari - februari 2012
Kerkuil	Aanbrengen 6 kerkuilenkasten	Oktober 2011
Ringslang	Verwijderen ongebruikte broedhoop (na controle) en aanleggen nieuwe broedhoop binnen het plangebied	Oktober 2011
Hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang	Uitrasteren werklocaties met schermen en wegvangen dieren	In de periode half maart tot half april 2012
Hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang	De schermen blijven gedurende de hele periode van werkzaamheden staan.	Half maart tot half april 2012

4.7 OVERIGE MAATREGELEN

4.7.1 BOERENZWALUW

- Op de locatie van de huidige manege worden onder begeleiding van een ter zake deskundige, de aanwezige zwaluwnesten buiten vogelbroedseizoen verwijderd.
- Op de toekomstige locatie van de manege worden tenminste drie kunstnesten voor de boerenwaluw geplaatst.

4.7.2 GEWONE DWERGVLEERMUIS

- In de nieuwbouw van de manege worden voor de gewone dwergvleermuis en andere gebouwbewonende soorten nieuwe geschikte (winter)verblijfplaatsen gecreëerd door het openhouden van stootvoegen en het aanbrengen van vleermuiskokers (inbouw).

4.7.3 BROEDVOGELS

- Holtes in de te rooien bomen worden voor de ingreep geïnspecteerd op aanwezigheid van vogels.
- Kap van bomen vindt plaats buiten vogelbroedseizoen.
- Vestiging van broedvogels rondom de bouwlocaties wordt voor de start van de werkzaamheden (sloop, bouwrijp maken, realisatie gebouwen en infrastructuur) voorkomen. Het werkterrein binnen de amfibieschermen wordt voor de start van het vogelbroedseizoen zoveel mogelijk vegetatievrij gemaakt. De start van de werkzaamheden is altijd vóór 1 maart en doorlopend zonder onderbrekingen van activiteiten.

